1937 ий
3
НОЯБРЬ
№ 80 (364)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Рвэзэ коммунист

Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза!

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

КУГУ ОКТЬАБРЬ СОЦИАЛИСТИЧЭСКИЙ РЭВОЛЬУЦИЙЫН XX ИДАЛЫКШЫЛАН

ВКП(б) ЦК-н ЛОЗУНГШО-ШАМЫЧ

1. Вийан лийжэ СССР ысэ Кугу Октьабрь Социалистичэский Рэвольуцийын XX идалыкшэ!

2. 20 ий годым пэнгыдын кучэдалын, СССР пашазэ дэн крэсаньык-шамыч ола дэн йал шэмэр-шамычын социалистичэский общэствым ыштэн шуктэныт. Тӱньаштэ пэрвой социалистичэский государствын вийжым да куатшым пэнгыдэмдэна!

3. Фашист тэррор, кӱчызылык, пашадымылык—тэвэ капитализм эллаштэ шэмэр-шамычын удэлышт!

Эксплоатацийым пытарымэ, шэмэр-шамычлан эрыкан, зажиточный илыш—тэвэ мэмнан Октьабрь рэвольуцийын итогшо.

4. Тошто Россий йорло да вийдымэ ыльэ. Совэт Ушэм 20 ийышт социализмын куатлэ да ‹ бильнэ эл лийын. Вийан лийжэ СССР шэмэр-шамычлан пийалым кондышо мэмнан Октьабрь рэвольуций!

5. Совэт властьын 20 ийыштыжэ пашазэ дэн крэсаньык-шамыч ушэм пэнгыдэмын да пудырташ лийдымэ лийын. Вийан лийжэ пашазэ дэн крэсаньык-шамыч ушэм—Совэт властьын нэгызшэ!

6. Кугыжан Россий калык-шамычлан тьурма ыльэ. Совэт элыштэ тӧр праван калык-шамыч кугу ушэм кушкэш да пэнгыдэмэш. Вийан лийжэ СССР калык-шамычын иза-шольо ушэмышт да кугу кэлшэн илымашыт!

7. Пашазэ класс-н диктатуржо СССР-штэ социализм ыштымым обэспэчитлэн. СССР-ын пашазэ класс диктатуржым—мэмнан чумыр общэствым, пашазэ классын государствэннэ вуйлатымашыжым пэнгыдэмдэна!

8. Социалистичэский рэвольуцийын 20 ийыштыжэ мэмнан родинэ куатлэ индустриальнэ дэржавыш савырнэн. Ончыко, коммунизмын у сэҥымашкыжэ!

9. СССР-ын Сталинский Конституцийжэ—Кугу Октьабрь Социалистичэский рэвольуцийын кучэдалмэ да сэҥымэ итогшо. Вийан лийжэ сэҥышэ социализмын да подлиннэ дэмократизмын Конституцийжэ!

10. „Мэмнан рэвольуций ик шкэт гына лийын шога, кудо капитализмын оковыжым шалатэн да калыклан эрыкым пуэн гына огыл, но эшэ калыклан зажиточный илышлан матэриальнэ условийым пуэн шуктэн. Тыштэ мэмнан рэвольуцийын вийжэ да сэҥаш лийдымылыкшэ" (Сталин).

11. Чыла элысэ пролэтарий-шамыч! Колонийласэ угнэтьонно калык-шамыч! Лэнин-Сталин знамым, сэҥышэ социалистичэский рэвольуцийын знамыжым кӱшкырак! Вийан лийжэ уло тӱньаштэ пролэтар рэвольуций!

12. Класс шотышто иза шольо шамычлан, капиталын узникшэ-шамычлан, вӱран фашист тэррорын жэртвыжэ-шамычлан, пашазэ классын сэҥымашыжэ вэрч кучэдалшэ-шамычлан—мэмнан пролэтар салам!

13. Испан калыкын внутрэннэ дэн вэс эл фашизм ваштарэш кучэдалмыжэ—пӱтьнь ончыл да прогрэссивнэ айдэм тукымын обший пашажэ. Шкэнжын нэзависимостьшо да эрыкшэ вэрч кучэдалшэ гэроичэский испан калыклан салам!

14. Йапон захватчик-шамыч ваштарэш шкэнжын нэзависимостьшо вэрч кучэдалшэ кугу китай калыклан иза-шольо салам!

15. Фашист-шамыч Совэт Ушэмыш кэржалташ йамдылалтыт. Долой сар ылыжтышэ фашист-шамычым! СССР-ым—чыла элысэ шэмэр дэн угнэтьонно-шамычын отэчэствыштым аралымашкэ!

16. „Мэ тыныслык вэрч шогэна да тыныслык пашам отстаиватлэна. Но мэ лӱдыктымаш дэч огына лӱд да сар ылыжтышэ-шамычын пэрышыштлан пэрымаш дэнэ вашмут пуаш йамдэ улына" (Сталин).

17. Вийан лийжэ мэмнан родной, сэҥаш лийдымэ Йошкар Армий, СССР калык-шамычын тыныслык пашаштышт куатлэ энэртыш, Кугу Октьабрь социалистичэский Рэвольуцийын сэҥэн налмыжым ӱшанлын оролышо!

18. Вийан лийышт совэт льотчик-шамыч, тӱньамбалсэ авиационно рэкорд ыштышэ мэмнан родинын гордый сокольышт!

19. Социализм элын зоркий часовой, пограничник бойэц-шамычлан салам!

20. Промышлэнность дэн транспортын шуко миллионан ударник дэн ударница армийыштлан, стахановэц дэн стахановка-шамычлан, мэмнан элын знатнэ йэҥыштлан—большэвистский салам!

21. Нэлэ индустрий дэн машиностройэньэ пашазэ дэн пашазэ ӱдрамаш-шамыч, инжэнэр да тэхник-шамыч! Элын калык озанлыкшэ вийаҥмаштэ тӱҥ нэгыз лийын шогышо, кӱкшӧ лэктышан шӱй, нэфть, мэталл вэрч, эн сай машина шамычым шкэ жапыштыжэ лукшаш вэрч!

22. Куштылго промышлэнностьысо пашазэ дэн пашазэ ӱдрамаш-шамыч, командир да инжэнэр шамыч! Совэт элын гражданкэ-шамычлан ситцым, порсыным, сукнам, трикотажым да обувьым шукырак! Продукцийын качэствыжым сайэмдышаш вэрч кучэдалза!

23. Кӱкшӧ шурно лэктыш вэрч большэвикла кучэдалшэ социалистичэский пасун стахановэцшэ-шамычлан салам! Вийан лийжэ колхоз дэн колхозник-шамычын зажиточный да культурный илышышт!

24. СССР ым тӱньаштэ эн ончыл промышлэнностьан да тэхникан, эн производительнэ йал озанлыкан элыш савырэна! Продуктын изобилийжым ыштэн шуктэна!

25. СССР калык-шамыч культурын он чыкыжат пэлэдалт шогымыжо вэрч, совэт наук дэн тэхникын у сэҥымашыжэ да завойэванийжэ вэрч!

26 Вийан лийжэ СССР-ын тӧр праван ӱдрамашыжэ, государствым, элын озанлык дэн культурно пашажым управлэньыштэ активнэ участницажэ!

27. Пионьэр дэн пионьэрка-шамыч Совэт школышто тунэмшэ-шамыч! Шинчымашым овладэватлыза, Лэнин паша вэрч кучэдалшэ лийаш тунэмза!

28. Вийан лийжэ комсомол—большэвик партийын куатлэ рэзэрвшэ да ӱшан полышкалышыжэ! Вийан лийжэ мэмнан родинын шэмэр молодьожшо!

29. „Массэ дэнэ кыл кучымаш, тидэ кылым пэнгыдэмдымаш, массын йӱкшым колышташ йамдэ лиймаш,—тэвэ кушто большэвистский вуйлатымашын вийжэ да сэҥаш лийдымылыкшэ" (Сталин).

30. Рэвольуционный бдительностьым вийаҥдэна! Мэмнан срэдаштэ политичэский бэспэчностьым пытарэна!

31. Калыкын тушманжэ-шамычым—троцкистско-бухаринский шпион дэн врэдитэль шамычым, иностраннэ фашист развэдкэ-шамычын наймитыштым вож гычак пытарэна! Родинын измэнникшэ-шамычлан колымаш!

32. Чыла да чыла тӱрлӧ двурушник-шамычым мучашкэ шумэш разоблачитлэна! Мэмнан партийым большэвизмын нэприступно крэпостьышкыжо савырэна!

33. Пашазэ дэн крэсаньык-шамыч! Избиратэльный кампанийым шарыза! СССР Вэрховный Совэтыш эн сай йэҥшамычым, Лэнин-Сталин пашалан мучашдымын прэданнэ-шамычым пырльа выдвигатлыза!

34. СССР шэмэр-шамыч! Вэрховный Совэтыш мэмнан родинын доблэстный патриотшо-шамычым, пашазэ дэн крэсаньык-шамычын пийалышт вэрч, социализм вэрч тайныштэ кучэдалшэ-шамычым сайлыза!

35. Коммунист-шамыч! Бэспартийнэ массэ дэнэ пэнгыдэ кылым! Избиратэльный кампанийыштэ тӱҥжӧ—бэспартийнэ-шамыч дэч ойырлыман огыл, а бэспартийнэ-шамыч дэнэ канашэн ыштыман да нунын дэнэ пырльа СССР Вэрховный Совэтыш кандидат-шамычым выдвигатлыман.

36. Вийан лийжэ Вэсэсойузно Коммунистичэский большэвик Партий—СССР шэмэр-шамычын ончыл отрьадшэ!

37. Вийан лийжэ Коммунистичэский Интэрнационал—сар, фашизм, капитализм ваштарэш кучэдалмашын руководитэльжэ да организаторжо! Вийан лийжэ тӱньамбал коммунизм!

38. Вийан лийжэ Марксын—Энгэльсын—Лэнинын кугу, сэҥаш лийдымэ знамыжэ! Вийан лийжэ лэнинизм!

Всэсойузный Коммунистичэский (большэвик) Партийын Цэнтральнэ Комитэтшэ.

ЙОШКАР-ОЛА ШЭМЭР-ШАМЫЧЫН МИТИНГ

31 октьабрьыштэ Йошкар-Оласэ шэмэр шамыч партий вождь шамычын портрэтыштым нумалын орьэстр дэнэ Лэнин площадь воктэн, Йошкар-Ола избиратэльный округын сайлымэ вашэш эртарымэ митингыш погыныт.

— Фашист эллаштэ шэмэр калыкын политичэский правашт ым йӧршынак пытарымэ, шэмэр калыкын колымашыш шумо жапышты совэт калык тӱвьаштэ эн дэмократичэский Сталинский Конституций почэш шкэнжын государственный властьыш кӱшыл органжым— Вэрховный Совэтым сайлаш йамдылалтэш — манын ВКП(б) горком сэкрэтарь Микин йолташ митингым почэш.

Йошкар Ола чодра завод пашазэ, инжэнэр-тэхник пашайэҥ-шамыч коллэктив лӱм дэнэ пашазэ-стахановэц Мигин йолташ ойла.

Сайлымэ вашэш эрталтшаш окружной совэщанийыш Ронгго район избиратэль-шамычын ойрымо прэдставитэль-шамыч лӱм дэнэ Михэйэва йолташ Йошкар-Оласэ избиратэль-шамычым саламла.

Михэйэва йолташым комсомолка **Надьа Плотникова** вашталта.

—Национальность Совэт дэпутатыш кандидатлан Йошкар Ола комсомол организаций Лэнинский комсомолын эн сай ӱдыржым—Валэнтина Фэодоровна Пикина йолташым выдвигатла,—манын мутшым пытарэ.

Митинг У Конституцийым ыштышэ Сталин йолташым рӱжгэ саламлымаш дэнэ пыта.

КОМСОМОЛ ДЭН СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫШ САЙЛЫМАШ*)

12 дэкабрьыштэ мэмнан чыла эл мучко совэт властьын высший органжым — СССР Вэрховно Совэтым сайлымаш эртаралтэш. Сайлымашлан йамдылалтмаш тӱҥалын. Ужэ избиратэльный округ-шамычын границыштым ыштымэ, избиратэльный комиссэ-шамыч пэҥгыдэмдалтыт, кандидат-шамыч выдвигатлалтыт да обсуждатлалтыт. Москва дэн Лэнинград шэмэр-шамыч пэш кугу йӧратымаш да энтузиазм дэнэ Ушэм Совэт дэпутатыш пэрвой кандидатлан чыла тӱньысэ шэмэрын кугу вождьшым — Сталин йолташым да тудын соратникшэ-шамычым выдвигатлэныт.

Нинэ сайлымаш-шамыч мэмнан элын илышыштэ иктаж могай капиталист государствын парламэнтшым сайлымэ илышыж дэч висаш лийдымэ кугу значэньан лийын шогат. Вэт кэрэк могай буржуазнэ-дэмократичэский элыштэ парламэнт—тидэ пашам ыштымэ огыл, а болтатлышэ орган. Туштo чыла кӱлэшан государствэннэ паша парламэнтын туп шэнгэлныжэ финансовый „король-шамыч" дэнэ рэшатлалтыт; парламэнтым сайлымаштэ калыкын шагал ужашыжэ-эн чотшым нэтрудовой калык участвоватла. Мэмнан дэнэ СССР Вэрховный Совэт—тидэ тичмаш властьан орган, чыла калыкын ыштымэ властьшэ. Тудын выборжо чынак чыла калыкын лийэш: туштo элын чыла взрослый калыкшэ—100 миллион йэҥ утла участвоватла.

Тыгай выбор тӱньаштэ ныгунамат лийын огыл.

Совэт молодьож шушаш выбор дэкэ живой интэрэс дэнэ относитла. Тудлан пэш кугу политик правам пумо. Тудлан Сталинский Конституций сайлаш да государствэннэ власть органыш сайлалт кэрташ правам, совэт государствым управльатлымаштэ участвоватлаш правам, мэмнан элын важнэ задачэ шамычшым шукташ правам пэҥгыдэмдэн.

Молодьожын тыгай праважэ тӱньан ик элыштыжат укэ. Буржуазнэ конституций шэмэр рвэзэ-шамычым выборышто участвоватлымаш дэч тӱрлӧ цэнз амал дэнэ ӧрдыжкӧ шукат. Ик мыньар буржуазнэ-дэмократичэский эллаcэ возрастной цэнз нэргэн данный-шамычымончыктэна.

Могай ий гыч права пуалтэш:

Эл-шамычын лӱмышт	Сайлаш	Ӱлыл палатыш сайлалт кэртыт (ийш)	Вэрховный палатыш сайлалт кэртыт (ийаш)
Вэликобританий	21	25	назначайат
США	21	25	30
Франций	21	25	40
Чэхословакий	21	30	45
Голландий	25	30	30
Швэций	25	25	35

*) Кӱчыкэмдэн пэчэтлэна.

А. КОСАРЭВ, ВЛКСМ ЦК сэкрэтарь, СССР Вэрховный Совэтыш сайлымаш дэнэ цэнтральнэ избиратэльный комиссын члэнжэ

Возрастной цэнз тид дэч ӱлыкӧ ик капиталист эллаштат укэ. Тидэ кӱкшӧ возрастной цэнзын чыла нэлылыкшэ пашазэ молодьожлан тӱкна. Капиталист эллаштэ пашазэ молодьожын нымогай политик праважэ укэ.

Совэт элыштэ 18 ийаш гычак сайлэн да сайлалтын кэртэш. Совэт элыштэ гына шэмэр молодьож государствым виктарымаштэ активнэ участвоватлэн кэртэш, пашам ышташ, канаш, образованьым налаш правaжэ уло.

Мэмнан молодьож кугу Социалист рэвольуцийын нинэ кучэдал налмыжым достойно аклыжэ, тидэ кучэдал налмаш мэмнан сэҥгымашын сознаньышкыжэ шыҥгыжэ.

Рвэзэ избиратэль-шамыч пэш шуко, шуко миллионан массэ улыт. Нунын кокла гыч тидэ ийыштэ сайлымаштэ пэрвой кана участвоватлаш тӱҥалыт.

Комсомол организацэ-шамыч шкэ влийаньышт дэнэ пӱтынь молодьожым, чыла рвэзэ избиратэль-шамычым авалтышаш улыт.

Шкэ жапыштыжэ Сталин йолташ комсомолым—„шкэ влийаньыжлан молодьож массым подчиньатлыктышэ партий кидысэ инструмэнт"—манын опрэдэлатлэн. Тидэ опрэдэлитлымэ нэргэн шижтараш кэзыт, избиратэльнэ кампаньэ жапыштэ посна кӱлэшан.

Нэсойузный молодьож дэнэ пырльэ лийаш, туддэчын ойырлаш огыл, тудым вуйлаташ—тэвэ мо дэнэ кажнэ комсомол организацылан вуйлатыман.

Тыдын нэргэн кандидатым выставитлымэ годымат шоналташ кӱлэш. Сталинский Конституций да тудын дэнэ лийшэ избиратэльнэ закон мланна, комсомол организацэ шамычлан, Вэрховный Совэтыш дэпутатлан шкэнан кандидатым выдвигатлаш правам пуэныт. Тидэ права рошдэ дэкэ, тудын ӱшанымыжлан мэмнан шӱмэам кэлгэ куанымаш дэнэ тэма.. Тидэ ӱшанымашым оправдатлаш мэмнан дэчын зависитла. Партийнэ организацэ дэч посна, нэсойузный молодьож дэч ойырлэн шкэнан, самостойатэльнэ кандидат-шамычым выдвигатлымаш йоҥылыш лийэш. Тидэ йӱкым шалата, шэмэрын тушманжылан вэлэ полыш лийэш. Комсомолын вийжэ—коммунист партийын вуйлатымаштыжэ. Комсомол организацэ-шамыч шкэнжын вуйлатышыжэ дэнэ—коммунист партий организаций-шамыч дэнэ пырльэ, чыла бэспартийнэ массэ дэнэ пырльа Вэрховный Совэтыш эн достойный, родинлан прэданэ йэҥым выдвигатлаш тӱҥалыт.

Комсомол организацэ шамычын кӱлэшан задачыштэ—шкэ гражданский долгшым сознатэльнэ шукташ, Вэрховный Совэтыш сайлымаштэ участвоватлаш чыла рвэзэ избиратэльым йамдылаш.

Йужо йолташ-шамыч тыгэ шонэн кэртыт: выборын кэчыжым увэртарымэкэ умландарымаш паша, Сталинский Конституций дэн избиратэльнэ законым пропагандироватлымаш пытэ: выборын значэньыж дэн порӓдокшым чыла палат да умлаг.

Тидэ шойыштмаш да врэднэ шонымаш!

Выборын кэчыж дэкэ мыдан чакнэнэ, тунар мэмнан агитацэ дэн пропагандэ утларак да кумдан шарлышаш. И тыштэ йӱклы машын тэхникым умлан дарымэ дэнэ гына шогалаш огэш лий.

Вэрховный Совэтыш шушаш сайлымаш вэс замэчатэльнэ событий дэнэ— СССР-ыштэ Кугу Социалист рэвольуцийын коло ийдалыкшэ дэнэ совпадатла. Сталинский Конституций мэмнан элыштэ социалист строй сэҥгымашыжым законодатэльнэ офор митлэн да пэҥгыдэмдэн. У Конституций почэш эрталтэн выборат социалист строитэльствын кугу сэҥгымашыжэ. Мэмнан задачэ—рвэзэ избиратэльлан коло ий коклаштэ Совэт властьын ыштымэ сэҥгымашыжым ончыкташ.

Молодьожлан мо тугай совэт власть улмым калас калаш кӱлэш. Мэмнан молодьож совэт власть годым кушкын, тудо вэс властьым ок шинчэ Но тидлан лийынак тудо эрэ тудын пэш кугу историчэски значэньыжым, Совэтын у государствэнэ формо улмыжым, СССР-ын политик ос новыжым тичмашын аклэн огэш кэрт.

Коммунист партий—совэт властьын организатор жо, трудовой калыкын вуй латышыж дэн вождьшо нэргэн молодьожлан каласкалаш кӱлэш. Шэмэр калык шкэ пийалан, улан илышышт дэнэ коммунист партий дэн совэт властьлан обязан улмыштым рвэзэ избиратэль-шамычлан ончыкташ кӱлэ п.

Молодьожлан мэмнан тушманна, калыкын тушманжэ, совэт строй дэн коммунист партийын тушманышт кӧмыт улмым умландараш кӱлэш. Рвэзэ йэҥ тушманым сайын палыжэ, тудын подлый йанлык тӱсшым палыжэ. Тӱжвал тушман—капиталист эл-шамычын авырымыштым, эн ончычак, СССР ӱмбак кэрэкалтыш йамдылалтшэ фашист государствэ-шамычым, кӧргӧ тушман—эл кӧргыштӧ капиталист окружэньын агэнтышт—троцкистский, бухаринский шпион дэн врэдитэль ка шакым, буржуазнэ национализм—шамычым рвэзэ избиратэль шамыч палышаш да шинчэн шогышаш улыт. Нунылан тидын нэргэн каласкалаш кӱлэш, нунын шӱмэшышт чыла тушман дэкэ нэнависть лийшаш тулым чӱкташ кӱлэш.

Пытартышлан, молодьожлан мэмнан Конституций дэн избиратэльнэ законын сущностьшым буржуазный конституций-шамыч дэнэ тангастарэн, живой, наглыднэ примэр дэнэ умландараш кӱлэш. Рвэзэ избиратэль-шамыч государствэннэ властьын высшиш органжэ кузэ ыштaлтмым палышаш улыт.

Агитатор дэн пропагандист-шамыч молодьожлан Сталинский Конституцийын пумо правaжэ-шамыч нэргэн гына шуэнак огыл каласкалат. Мэмнан замэчатэльнэ правана нэргэн ойлаш лийэш да кӱлэшак. Но шкэнаштын обязанностьышт нэргэнат мондыман огыл! А рвэзэ гражданинын пэрвой обязанностьшо— выборлаштэ активнэ участийым приниматаш, тудлан сайлымэ правам пушо совэт властьын ӱшанымыжым оправдатлаш. Молодьожлан умландараш кӱлэш: тушман кашак калыкым выборышто активнэ участвоватлымэ дэч корандаш тӧчаш тӱҥалыт, шкэныштын, мэмнан калыклан враждэбный кандидатурыштым выставитлаш тӧчаш тӱҥалыт. Избиратэльный кампаньыштэ активнэ участвоватлэн, тидэ тушман агитацэ ваштарэш кучэдалаш кӱлэш. Рвэзэ избиратэльын обязанностьшо—кӧ родинлан прэдан, Лэнин—Сталин партийлан прэдан, кӧ прэдатэль дэн тушман кашак ваштарэш кучэдалын мошта, кӧ калыкын интэрэсшым шукташ способный, тугайым избиратэльнэ кампаньыштэ поддэрживатлаш да тудлан йӱклаш.

Кузэ, могай мэтод дэнэ агитироватлаш кӱлэш?

Мэмнан агитационный пашаштэ формализм шуко. Йужо комсомол комитэт-шамыч только тидым вэлэ ыштат: уполномочэнныйым ойрат, вара уполномочэнныйын полышкалышыжым, нуным раскрэпитлат, нуным погат,—ик манаш, пашам молодьож дэнэ огыл, а уполномочэн-шамыч дэнэ ыштат.

Ӱчашымаш укэ, и уполномочэн-шамыч ик мыньар пайдам пуат. Райком дэн горкомласэ кӱкшӧ квалификацан, опытный агитатор-шамыч кугун полшышаш улыт.

Но тӱҥжӧ тушто, комсомолэц-шамычым шкэ нышгымак движэньыш колташ кӱлэш. Агитацэ—тидэ обязатэльнэ собраньэ, митинг манын шоныман огыл. Укэ, пашам сайын ыштышэ магазин, мочa, парикмахэрский, трамвайыштэ кутырымаш, кинотэатрын фойэштыжэ, кэзыт ончыло—тидэ тожэ агитацэ, дажэ начар организатлымэ огынымаш дэч сайрак.

Кӧлан палэ огыл, нинэ вэрла коч чӱчкыдын тушман агитацэ, антисовэт шомак-шамыч шаралтыт. Чыла вэрэ агитироватлаш кӱлэш, эн ондак фабриклаштэ, заводлаштэ, колхозлаштэ агитацым чын шындымаш гыч тӱҥалаш кӱлэш.

Тэвэ тыштэ комсомолэцын рольжо ойыртэмышынак кугу. Молан чэстный да партийын пашалан прэданный, рӓдовой комсомолэц райкомын платный пропагандистшэ дэч начар агитатор гай тучэш? Шуко годым тудо пэш сайын агитироватла, вэт тудо шкэ йолташыжэ-шамычын илышыштым сайрак шинча, тудо раакомын пропагандистшэ доклад ышташ эрэак огыл толмо вэрыштэ лийэда.

Мэмнан задачэ—кажнэ комсомолэцым партийын пашажэ вэрч, Вэрховный Совэтыш дэпутатлан мэмнан кандидат вэрч шогышо большэвик агитаторым ышташ.

Лэнин комсомолышто 4 миллион утла рвэзэ дэн ӱдыр шотлалтыт. Тидэ пэш кугу потэнциальнэ вий. Но мэ альэ шкэ мэмнан организацын шукэ звэнажым движэньыш колтэн она ул. Налза, мутлан, комсомолэц — продавэцым, парикмахэрым, больницасэ папайэнгым. Нуным погэн, выборлан йамдылаш иктажэ шоналтэн гын? Сурт коклаштэ паша ыштышэ комсомолка шамыч нэргэн мэмнан йатыр пашайэн-шамыч йоҥылыш шонат: нунын нэргэн нуно общэствэнэ илыш дэч „кӱрылтыныт" манын ойлат, йодаш онгай, кӧ кӧ дэч кӱрылтын гын?

Избиратэльнэ кампаньыштэ йаллаштэ комсомолэц-шамычын рольшг ойыртэмышынак кугу. Шуко колхозлаштэ партийнэ организацэ укэ. Примэрнэ, комсомол организацэ партийнэ организацэ дэч шым кана шукырак. Йаллаштэ комсомолэц чыла культур вийын организаторжо лийшаш да лийын кэртэш. Йаллаштэ эртышэ пэрэжиткэ, рэлигиозный прэдрассудко да молат вийанрак. Нинэ прэдрассудко-шамычым тушман кашак моштэн кучылтыт.

Кызыт цэрковник дэн сэктант-шамыч прэдвыборный агитацийым вийан эртарат, „тунэмыт" и шкэ сэмынышт избиратэльнэ закон нэргэн кукгайат. Нуно шкэ антисовэт цэльыштлан альэ рэлигиозно прэдрассудкылан ӱшанышэ шэмэрын ужашыжым кучылташ тыршат.

Комсомол организацэ-шамычын задачышт—цэрковник дэн сэктант-шамычын антисовэт махинацышт дэн происквыштым разоблачитлаш, антирэлигиозно пропагандым колташ. Но антирэлигиозно пропагандым ыштэн мошташ кӱлэш, вэрующий шамычым совэт власть дэчын шӱкалман огыл.

(Мучаш 3-шо могырышто).

Комсомол дэн СССР Вэрховный Совэтыш сайлымаш

(МУЧАШ)

Комсомолэц-шамычлан чыла шкэ пашаштышт эн кÿлэшым—нэсойузный молодьож дэнэ кылым кучэн шогыман. Нэсойузный молодьож коклаштэ шуко добровольный агитатор-шамыч лэктыт, нуно выборлан йамдылалтмаштэ кугу полышым пуат.

Политик пашаштэ мэмнан полышкалышына пионьэр-шамыч улыт, нуно илымэ пöртлаштэ пырдыж газэтым лукташ, пачэрлашкэ лозунгым, прэдвыборный литэратурым шарашкугун полшат. Нуно выбор кэчэ годым избиратэльэ урн дэкэ чыла избиратэльшамычым, тидэ шотышто шонго-шамычымат шупшын кэртыт. Йоча концэрт, пионьэр отрäдын выступлэньыжэ—пэнсионьэр, сурт оза ÿдрамаш йэнг коклаштат пэш сай агитацийым ыштэн кэртыт.

Совэт закон СССР гражданинлан нымогай чарак дэч посна выдвигатлымэ кандидатур нэргэн агитироватлаш правам пуа. Кажнэ комсомолэц, кажнэ рвээ йэнг тидэ правам достойно, Лэнин—Сталин партий дэн совэт властьлан прэданнэ йэнг вэрч агитироватлаш кучылтшт.

Избиратэльнэ закон тунэммашым сайын организоватлымэ

Тошто Торйал йал совэтыштэ (У Торйал район) „СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн Положэньым" тунэммашым сайын организоватлымэ. Кажнэ колхозыштат лÿмын кружок-шамычым организоватлымэ. Нуно кок-кум кана гыч занятийым эртарэныт. Колхозник-шамыч занятийыш аккуратнэ коштыт, активнэ тунэмыт.

„Кож-Сола" колхозышто избиратэльнэ закон тунэммашым посна сайын организоватлымэ. Туштo 4 занятий эртаралтын. Илалшэ колхозник шамыч ожно старостам сайлымэ нэргэн шарнэн ойлэн, кызытсэ сайлымаш дэнэ тангастарат.

—Тыгэ сайлаш тÿнгалмэ нэргэн мэ ожно шоналтэнат кэртын огына ул. Тунам пойан шамыч йорло йэнгым утларак пызырэн кÿсэныштым овартышашлан тÿрлö чиныш логалшашлан шкэ вэрчышт калыклан öкымэш йÿклыктэныт. Кызыт йöршэш вэсэ. Шэмэр калык шкаланжэ йöршö йэнг-шамычым вэлэ сайла,—манэш 50 ийаш колхозник - ударник Хлыбов Элэксэй.

У Торйал пэдучилищэ 3 колхозым шэфыш налын. Тунэмшэ дэн туныктышошамыч колхозник-шамычлан у избиратэльнэ законым, моло вопрос-шамычым умылтарэн шогат, тунэммашэ шамычым туныктат.

Ш. С. А.

СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫШ ЛЭНИН-СТАЛИН ПАШАЛАН МУЧАШДЫМЫН ПРЭДАННЭ-ШАМЫЧЫМ ВЫДВИГАТЛЭНА

КУАНЫМАШАН СОВЭЩАНЬЭ

31 октьабрь. Кас. Маргостэатрын кугу залжэ пийалан избиратэль-шамычын ÿшавэн колтымо уполномочэнный-шамыч дэнэ тэмын. Чылажэ Ронго район дэн Иошкар-оласэ 17 тÿжэм избиратэль дэч 406 уполномочэнный погынэн. Чылэн тÿсышт шыргыжыт. Йыр ваш эрыкан, пийалан илыш нэргэн куан муро шэргылтэш.

6 шагат жапыштэ Йошкар-Ола избиратэльный округын Вэрховный Совэтыш сайлымэ вашэш совэщаньыжым ВКП(б) Обком сэкрэтарь Врублэвский йолташ почэш. Прэзидиумыш Врублэвский, Карачаров, Андрэйэв, Рäбчиков, Кузьминых (чодра завод пашаэ), Криваксин (Ронго р-н, колхозник) да молымат сайлымэ.

Почотный прэзидиумыш калыкын йöратымэ вождьшо Сталин йолташым, тудын лишыл соратникшэ-шамычым да Испан коммунист партийын гэнэральный сэкрэтаржэ Хозэ Диасым, Долорэс Ибаррурийым сайлат.

Варажым совэщаньыштэ ончылшаш паша-влак пэнгыдэмдалтыт. Пэрвой йодыш—тидэ Ушэм Совэт дэн Национальность Совэтыш дэпутатлан кандидат-шамычым выставитлымаш. Тидэ йодыш дэнэ эн ондак Йошкар - Оласэ лэсозавод пашаэ Кузьминых йолташ мутым налэш.

—Мыйын тачэ эн куанымэ кэчэ,—манэш тудо,—Сталинский Конституций мланна пашам ышташ, тунэмаш, канаш правам пуэн. Мый пашаэ-шамыч лÿм дэнэ Ушэм Совэтыш дэпутатлан кандидатым у Конституцо пушо Сталин йолташым выдвигатлэм,—ойла Кузьминых ойлаш Кузьминых йолташын выдвигатлымэ кандидатурлан уло зал рÿжгэ пэш кужун совым кырэн ваш лийэш.

Киндэ кÿэштшэ пашаэ Лифанов йолташ совэщаньыштэ шкэжын ожнысо орлык илышыж нэргэн, кызыт улан, вэсэлан илымыж нэргэн каласкала. Лифанов йолташ Ушэм Совэтыш дэпутатлан сайлаш кандидатлан Сталинын эн лишыл соратникшым Молотов йолташым выдвигатла. Залыштэ чыла калык Лифанов йолташын кандидатшэ дэнэ кöнэн, рÿжгэ совым кыра.

Криваксин дэн Козырэв йолташмыт (Ронго район гыч) колхозник-шамыч лÿм дэнэ Ушэм Совэт дэпутатлан кандидатлан Калинин, Каганович, Ворошилов, Йэжов, Жданов, Андрэйэв йолташмытым, адак Врублэвский дэн „Красное Селище" колхоз прэдсэдатэль ордэноносэц Игнатьэв йолташ шамычым выдвигатлат. Совэщаньэ нунын ойышт дэнэ ик йÿк дэнэ кэлша.

Чодра тэхник институтын профэссоржо Тышкэйэвич йолташ Национальность Совэт дэпутатыш кандидатлан Совэт Ушэм гэрой талэ пользрник Отто Йульйэвич Шмидтым, Карачаровым выдвигатла.

Комсомол организацэ лÿм дэнэ Йаналов йолташ национальность Совэтыш дэпутат кандидатлан ВЛКСМ ЦК сэкрэтарь Пикина йолташым выдвигатла. Совэщаньэ Йаналов йолташын выдвигатлымэ кандидатшэ дэнэ ик йÿк дэнэ кэлша.

Уло зал кужун сово кырымаш дэнэ Сталин йолташлан возымо письмам пэнгыдэмдэ.

Кокымшо йодыш дэнэ Ронго дэн Йошкар Ола избиратэльнэ участкылаштэ агитацэ пашам ышташ колташ посна ÿшан йэнг шамычым пэнгыдэмдыш.

Эрский.

Иошкар-Ола комсомол активын погынымашыжэ

Погынымашыштэ ВРУБЛЭВСКИЙ йолташ докладым ыштэн

28 октьабрыштэ Йошкар Ола комсомол активын погынымашыжэ эртыш. Погынымашыштэ 240 йэнг лийын. ВКП(б) область комитэтын октьабрысэ плэнумжын итогшо дэн Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаштэ комсомолын задачыжэ нэргэн ВКП(б) обком сэкрэтарь Врублэвский йолташ докладым ыштыш. ВЛКСМ обком плэнумын лукмо пунчал шамычым да Вэрховный Совэтыш сайлымаштэ комсомол ончылно шогышо задачэ-шамычым Врублэвский йолташ комсомол активлан пэш сайын умылтарыш.

—Избиратэль - шамыч шкэныштын правашгым сознатэльнэ шуктышт, манын нуным сайлымэ кэчылан йамдылаш кÿлэш. Коло ий жапыштэ мэмнан ончыко каймынат, мэмнан волгыдо, пийал илышнам, пэлэдшэ родинам ончыкташ, фашист элласэ шэмэр калыкын шужэн, тÿн чыгэн илымыштым, правадымылыкыштым ончыкташ—тэвэ комсомолын задачыжэ.

Калык тушман — троцкист, буржуазный националист-шамычын — фашизмын нунын тарзыжэ кашакын врэдитлымэ, диварсионный пашаштым ончыктэн, Врублэвский йолташ комсомолэц шамычын рэволюционный бдитэльностьыштым калык тушман кашакым нэнависть дэнэ ончымаштым, Лэнин Сталин партийлан прэданностьыштым эшэ утларак нöлташ кÿлмö нэргэн ойлыш.

—Кызытсэ жапыштэ мас сово политичэский пашам Йошкар - Олаштэ сайын шындымэ огыл. Сталинский Конституций дэн у избиратэльнэ закон тунэмма шым кружоклаштэ шуко избиратэль шамыч огыт тунэм. Комсомолэц-активистшамыч нинэ кугу докумэнт-шамычым пропагандироватлаш кÿлэшын пижын огыт ул. Кажнэ комсомолэц избиратэльный законым пропагандироватлышэ лийман,—манэш Врублэвский йолташ.

Врублэвский йолташын докладшэ почэш прэнийыштэ 15 йэнг ойлэн. Пэрвой ВЛКСМ обком сэкрэтарь Рäбчиков йолташ мутым налэш. Тудо ВКП(б) обком плэнумым пунчалжэ-шамыч комсомол организацийланат пэш кугу значэньан улыт, манын ончыктыш. Нэсойузный молодьож коклаштэ пашам начар ыштымыжэ нэргэн, калык тушман шамычын вожыштым куклымаштэ, врэдительствын кодшыжым пытарымаштэ ВЛКСМ горкомын лушкыдын кучэдалмыжым ончыктэн. Моло-шамычат ВКП(б) обком плэнумын пунчал-шамычын пэш кугу значэньыштым палэмдышт, Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаштэ оласэ комсомол организаций-шамычын сэрьйозно пиждымыштым ончыктышт.

Комсомол актив погынымаш Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаштэ Врублэвский йолташын шындымэ задачым шукташ чумыр оласэ комсомол организацийым мобилизоватлаш ВЛКСМ горкомлан кÿштыш.

Погынымаш Ушэм Совэт дэпутатыш кандидатлан Сталин, Молотов, Калинин, Каганович, Ворошилов, Йэжов, Микойан, Жданов йолташ шамычым выдвигатлымэ нэргэн Моско, Лэнинград да моло оласэ шэмэр-шамычын пунчалыштым саламлэн.

Врублэвский йолташын тэмлымыжэ почэш комсомол актив погынымаш Йошкар-Оласэ избиратэльный округ дэч Национальность Совэт дэпутатыш кандидатлан ВЛКСМ ЦК сэкрэтарь Пикина Валэнтина Фэодоровна йолташым выдвигатлыш да тудым Йошкар-Ола избиратэльный округэш баллотироватлалташ йодо.

Алэксандров.

27 октьабрыштэ Йошкар Ола районысо учитэль-шамычын погынымашыжэ лийэ. Сÿрэтыштэ: погынымаштэ лийшэ шамыч СССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатышт вэрч голосоватлат. (Фото Рыбаковын).

У избиратэльнэ законым тунэмаш куанэн коштыт

„Чолга" колхозышто (Морко район) у избиратэльнэ закон тунэммашым сай организоватлымэ. У избиратэльнэ закон тунэмаш колхоз члэн-шамыч изижгэкугужгэ куанэн коштыт. Нунылан агитатор Николай Иваныч сай умландара.

Дмитриэв П.

160

Кугу Социалистичэский Октьабрь рэвольуцийын XX шо идалыкшылан КОГИЗ-ын лукмо плакат.

СОВЭТ УШЭМЫШТЭ

Пашазэ-Крэсаньык Йошкар Армий командир, политик пашайэӈ, инжэнэр дэн тэхник-шамычым наградитлымаш

Пашазэ-Крэсаньык Йошкар Армий соэдиньэний, часть да подраздэлэнийлаштэ бойэвой, политичэский дэн тэхничэский подготовкышто чаплэ сэӈымашым шумылан СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт Ушэмын ордэнжэ дэнэ 81 командирым, политик пашайэӈым, инжэнэр дэн тэхник-шамычым наградитлаш пунчалын.

Лэнин ордэн дэнэ комдив В. А. Йушкэвич, капитан Э. Б. Сэмашко дэн Ф. И. Полушко, лэйтэнант Е. В. Йолкин дэн И. В Жэлтьаков наградитлалтынт.

Йошкар Знамэ ордэн дэнэ 55 йэӈ наградитлалтын, нунын коклаштэ: комбриг Д. М. Ковальов, комбриг Я. А. Тыкин, полковник П. И. Льапин да молат улыт.

Йошкар Шӱдыр ордэн дэн 18 йэӈым да Знак почота ордэн дэнэ кум йэӈым наградитлымэ.

(ТАСС).

СССР ЦИК-ыштэ

Совэт Ушэмын оборонно куатлыкшым пэӈгыдэмдымэ шотышто правитэльствын спэциальнэ заданыжым образцово шуктымылан да тидэ пашаштэ гэроизмым ончыктымылан тыгай йолташ-шамычлан Совэт Ушэм гэрой лӱмым пуаш СССР ЦИК пунчалын:

1. Полковник Йэвсэйэв Иван Ивановичлан.
2. Капитан Йэрэмэнко Иван Трофимовичлан.
3. Младшэ командир Ковров Фэдор Кузьмичлан.

4-шэ тираж пытыш

Алма-Ата олаштэ (Казахстан) 25 октьабрьыштэ кокымшо вичийаш займын тиражшэ тӱӈалын ыльэ. Тираж 27 октьабрьыштэ пытэн. Чылажэ 164 420 тӱжэм тэӈгэаш 1 миллион выигрыш модалтын.

Р. И. Эйхэ йолташ—СССР мландэ паша калык комиссар

СССР ЦИК СССР мландэ паша калык комиссарлан Р. И Эйхэ йолташым утвэрдитлэн.

СССР мландэ паша калык комиссар обйазанность дэч М. А. Чэрнов йолташым СССР ЦИК утарэн.

Октьабрь пайрэм вашэш

Кужэӈэр пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-шамыч (Роӈго р-н) „Иӱлэдӱр“ колхозышто „Сэӈымаш“ лӱман журналым луктыныт. Журналыштэ Октьабрь рэвольуцийын 20 ийдалыкшылан колхозын сэӈымыжым, стахановэц-шамычым да почэламут, ойлымаш-шамычым возымо.

Ильан Вачий.

* * *

Марий пэдагогик институт Кугу Октьабрь пайрэмлан талын йамдылалтэш. Студэнт дэн студэнт, групо дэн групо-шамыч соцсорэвнованьыш ушнэныт.

Хоровой дэн драмкружок-шамыч постановкым йамдылат. Рвэзэ поэт, писатэль-шамыч „Юность“ лӱман сылнымутан журналым луктыт. 6 нойабрьыштэ торжэствэннэ кас эрталтэш.

В. Рожкин.

Морко комсомол организацыштэ Лазарэв дэн Димитриэвын кодшо косажымат куклэн пытарыман

ВЛКСМ Морко райкомын 24-25 октьабрьыштэ эртышэ кокымшо плэнумжо 14-шэ область комсомол конфэрэнцийын итогшо нэргэн докладым колышто да обсудитлыш. Кумдан шарлышэ прэний гыч раш койо: Морко район комсомол организацийын конфэрэнцийжэ кумда критик да самокритик дэнэ эртэн огыл, идэйнэ политичэский уровэньжэ ӱлнӧ лийын. Комсомол организацийыштэ улшо пэш сэрьйозный ситыдымаш-шамычым тӱжвак лукмо огыл.

ВЛКСМ райком сэкрэтарьлан шогымыжо годым Лазарэв комсомол озанлыкым шалатымашкэ шуктэн. Пионьэр лагэрьлан налмэ имущэствым шалатылын. Рэвизий лийын огыл. Лазарэв Морко пэдучилищыштэ шуко кана лийын, кок-кум кэчэ дэнэ тэргэн шинчэн, но тушман-шамычым ужын огыл, критик дэн самокритикым пызырэн. Тугэ гынат, ВЛКСМ обком Лазарэв сай сэкрэтарь, манын „Рвэзэ коммунист“ рэдактор пашаш шындэн. Райком бӱро члэн-шамыч: Скворцов, Кидалашэв, молат Лазарэвын титак пашажым шинчэныт гынат, разоблачитлэн огытыл.

Лазарэв Морко район гыч каймыжэ годым райкомол сэкрэтарьлан кулак эргэ Димитриэвым рэкомэндоватлэн кодэн. Димитриэв ачажын кулак улмыжым комсомол организаций дэч шылтэн, калык тушман, буржуазный националист Тимофэйэв дэнэ кылым кучэн. Калык тушман—буржуазный националист Йаковлэвын контррэвольуционный пашажым шылдэн. Райкомолын комсомол озанлыкшым Дмитриэв шалатэн, „Лэнин-Сола“ колхоз пэлэнсэ комсомол организацийыштэ калык тушман-шамычым разоблачитлымэ нэргэн возымо протоколым шылдэн. Комсомолэц шамычын вуй шиймашыштым кышкылтын, Комсомол билэтым, тулэч моло докумэнт-шамычым шала кучылтын, а йӱлыдымӧ йашлыкыш кӱлдымаш кагаз-шамычым оптэн. Комсомол дэлам пӧрт туврашыш оптэн. Димитриэв 1929 ийыштэ колхоз строитэльствэ ваштарэш выступатлэн. Садлан Димитриэв бӱро члэн гыч лукталтын. Райкомол бӱро тудым комсомол гычат луктын. Плэнум Димитриэвым паша гыч, бӱро члэн гыч да комсомол радам гычат лукмо нэргэн пунчалым пэӈгыдэмдыш да райком состав гыч лукто.

ВЛКСМ райкомын пионьэр отдэлжым вуйлатышылан Кидалашэв шогэн. Кидалашэвын ачажын шольыжо эсэр лийын, акажэ мэнашкылан шогэн, но тидым Кидалашэв комсомол организаций дэч шылтэн. Районышто пионьэр пашам пэш чот пужэн. ВЛКСМ райком бӱро члэн Сорокин—кугу вакш арэндаторын эргыжэ. Шкэнжын социальный происхождэнийжым Сорокин комсомол организаций дэч шылтэн шогэн ВЛКСМ райком бӱро члэн Галкин буржуазный националист Чавайн дэнэ кылым кучэн. Плэнум члэн Бурнайэва буржуазный националист Йагодаровын пособникшэ лийын.

Тыгэ ВЛКСМ райком составым калык тушман-пособникышт Лазарэв дэн Димитриэв куштырэӈгдэн шогэн улыт. Нинэ йэӈ-шамычым ВЛКСМ Морко райкомын кокымшо плэнумжо райком состав гыч лукто. Тыгак райком члэныш кандидат улшо, буржуазный националист Чавайн дэнэ кылым кучышо Михайловым, быт шогыштo пужлышо Ивановым комитэт состав гыч корэӈдымэ.

ВЛКСМ Морко райком составым куштрэӈдымаштэ обкомолат кугу титакан. Район конфэрэнцийым эрташ обкомол Таныгиным колтэн. Тудыжо политичэски бэспэчный лийын.

ВЛКСМ райком составыш нэдостойный йэӈ-шамычлан логалашышт ВКП(б) райкомын кокымшо сэкрэтарьжэ Кужнуров йолташ район комсомол конфэрэнцийыштэ Димитриэвым моктэн выступатлэн, комсомолэц-шамычын сигналыштым колыштын огыл. Тыгак ВКП(б) райкомышто пашам ыштышэ Иванов йолташ „мый Димитриэвым шукэртсэк палэм, тудо эн сай „комсомолэц“—манын райкомол сэкрэтарьлан рэкомэндоватлэн.

Райкомол пашайэӈ-шамыч кокла гыч пытартыш кок тылзэ жапыштэ колхозласэ организацийыш нигэат мийэн огыл.

Ӧрмаш: молан альат ВЛКСМ обком пэлэнсэ комсомол организацэ Лазарэвым комсомолышто шогыкта? Тидэ комсомол комитэт сэкрэтарь Пинайэвын Лазарэв дэкэ либэрализмла ончымыж дэнэ лийын шога.

Калык тушманын пособникыштын — Лазарэв дэн Димитриэвын врэдитлымэ послэдствийым пытарышаш вэрч райкомолын у составшылан чот кучэдалман. Рэвольуционный бдитэльностьым кӱш нӧлтэн комсомол организацым чыла тушман да нунылан полшышо, быт шотышто пужлышо йэӈ-шамыч дэч эрыкташ, комсомолэц-шамыч дэн нэсойузный молодьож коклаштэ политичэский пашаштэ рэшитэльнэ вашталтышым ышташ бойэвойла пижман.

Г. И. Кондратьэв.

Отв. рэдактор—
Г. М. ЭРСКИЙ.

Упол. Марлита А-443. Тираж 2860 Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн горком орган. Савыктышэ „М. К